Litteratur

Ehnström, B. & H.W. Waldén. 1986. Faunavård i skogsbruket. Den lägre faunan. Jönköping. (Skogsstyrelsen).

Fritz, Ö. & Larsson, K. 1997. Betydelsen av skoglig kontinuitet för rödlistade lavar. En studie av halländsk bokskog. - Svensk Bot. Tidskr. 90:241-262.

Hannah, L., Carr, J.L. & Lankerani, A. 1995. Human disturbance and natural habitat: a biome level analysis of a global data set. - Biodiversity and Conservation 4:128-155.

Hedin, J. 1996. Habitat availability or forest continuity as governing factor of the distribution of hole-dependent wood beetles (Coleoptera). - Examensarbete, Ekologiska institutionen, Lunds universitet.

Nilsson, S.G. 1996. Gammelträd och grova döda träd i ålderdomliga kulturlandskap. - Kulturmiljövård år 1995 häfte 5-6: 77-85.

Nilsson, S.G., Arup, U., Baranowski, R. & Ekman, S. 1995. Tree-dependent lichens and beetles as indicators in conservation forests. - Cons. Biol. 9:1208-1215.

Nilsson, S.G. & Baranowski, R. 1993. Skogshistorikens betydelse för artsammansättning av vedskalbaggar i urskogsartad blandskog. - Ent. Tidskr. 114(4):133-146.

Nilsson, S.G. & Baranowski, R. 1997. Habitat predictability and the occurrence of wood beetles in old-growth beech forest. - Ecography 90 (in press).

Nilsson, S.G. & Rundlöf, U. 1996. Natur och kultur i Stenbrohult. - Naturskyddsföreningen I Kronobergs län.

Rose, F. 1976. Lichenological indicators of age and environmental continuity in woodlands. - *In*: Brown, D.H., Hawksworth, D.L. & Bailey, R.H. (eds). Lichenology. Progress and Problems. p. 279-307. London (Academic Press).

Rundlöf, U. & Nilsson, S.G. 1995. Fem Ess metoden. Spåra skyddsvärd skog i södra Sverige. - Naturskyddsföreningen, Stockholm.

Warren, M.S. & Key, R.S. 1991. Woodlands: past, present and potential for insects. - *In*: Collins, N.M. & Thomas, J.A. (eds). The conservation of insects and their habitats. p. 155-212. London (Academic Press).

Nordamerikas kapuschongflyn – ny del i stor faunaserie

Poole, R. W. 1995. The Moths of America North of Mexico, fascicle 26.1. Noctuoidea, Noctuidae (Part), Cuculliinae, Stiirinae, Psaphidinae (Part). The Wedge Entomological Research Foundation, Washington. 249 sid. 28x21 cm. ISBN 0-933003-07-2. Pris 70 USD. Kan beställas från: The Wedge Entomological Research Foundation, National Museum of Natural History, MRC-127, Washington D.C., 205 60 USA.

Nordamerikas (Nearktis) insektsfauna påminner i flera delar om vår egen palearktiska. Flera palearktiska arter har systermotsvarigheter i Nordamerika och Kanada, den nearktiska faunan har därför ett naturligt intresse för oss.

Serien *The Moths of America North of Mexico* startades 1971 och produceras under huvudredaktörskap av Ronald W. Hodges. Sammanlagt har nu 20 volymer utkommit. De kan köpas som ett paket med 25% rabatt från The Wedge Foundation, se adress ovan.

Den nu presenterade volymen behandlar Nordamerikas nattflyn tillhörande underfamiljerna Cuculliinae, Stiirinae och delar av Psaphidinae. De båda sistnämnda är enligt senaste forskning relativt nära besläktade med Cucullinae och saknar med tre undantag, bl.a. solflyet, *Panemeria tenebrata* (tillhörande Stiriinae), representanter i Nordeuropa. Grupperna är behandlade av en verklig auktoritet på området. Robert Poole var författaren även till trebandskatalogen över världens alla nattflyn (se ET nr 3 1994).

Tillsammans med den nyligen utgivna volymen om de europeiska kapuschongflyna i serien *Noctuidae Europaeae* (se ET nr 3 1995) finns nu glädjande nog en aktuell genomgång av stora delar av faunan över norra halvklotet. Kunskapsnivån om gruppen är därmed mycket god jämfört med flertalet andra nattflygrupper. Tyvärr saknas emellertid fortfarande ett samlat verk över kapuschongflyfaunan i östra halvan av Palearktis, där inte mindre än ytterligare 90 arter förekommer.

Släktet *Cucullia* omfattar totalt ca 250 arter och av dessa tillhör drygt 180 den holarktiska faunan. Ganska få systerarter förekommer i Nearktis och inga förekommer på båda kontinenterna. Intresset för kapuschongflyn har länge varit stort. Gruppen rymmer både lätt igenkännliga arter samt en del artkomplex med flera mycket närstående arter som utgör svåra systematiska problem. Larverna är ofta vackert tecknade, endera i klara och kontrastrika färger eller i kamouflagefärger anpassade till värdväxternas blommor och frön. Kapuschongflyna har sitt ursprungsområde huvudsakligen i Sydösteuropas och Asiens *Artemisia*-stäpper. De nearktiska arterna är också knutna till öppna torra områden eller semiöknar med buskvegetation och flertalet lever såvitt känt av växter tillhörande Asteraceae, särskilt *Aster* och *Solidago*.

På fem färgplanscher av utomordentlig kvalitet presenteras samtliga arter, inalles 119 stycken varav 36 tillhörande *Cucullia*. På 23 svartvita planscher av hög kvalitet avbildas båda könens genitalier för flertalet arter. Fem nya släkten namnges och sammanlagt görs åtta nybeskrivningar av arter (varav fyra nya kapuschongflyn). För alla nybeskrivningar avbildas genitalier i stora tuschteckningar av hög klass. Utbredningarna för samtliga arter redovisas i prickkartor.

Författaren synonymiserar de båda nybeskrivna palearktiska släktena *Shargacucullia* (Ronkay & Ronkay, 1992) och *Calocucullia* (Ronkay & Ronkay, 1987) med *Cucullia*. Alla europeiska kapuschongflyn ska således tillhöra ett och samma släkte som vi varit vana vid. Bröderna Ronkay's argument för en delning av släktet *Cucullia* är att ductus ejaculatorus hos *Cucullia* sensu Ronkay & Ronkay börjar i hanens vesica penis medan ductus hos de äldre och mindre deriverade grupperna i *Shargacucullia* (de gula arterna) utgör en direkt fortsättning av vesicans huvudrör. Poole's motiv för en synonymisering är att nya släkten inte bör skapas från släkten som i sig redan är monofyletiska. Vidare uppdelning av existerande och väl etablerade släkten bör enbart föreslås om släktet visar sig vara polyfyletiskt eller parafyletiskt. Den fortskridande splittringen i allt mindre och mindre släkten är ett allvarligt problem i systematiken och skapar instabilitet i nomenklaturen. Författarens argumentering för synonymiseringen känns riktig och åtgärden bör accepteras.

En annan förändring av intresse för vårt vidkommande är att släktet *Brachionycha*, med *B. nubeculosa* och *B. sphinx*, flyttas från den uppenbart polyfyletiska Ipimorphinae (sensu Fibiger & Hacker, 1991: *Systematic List of the Noctuidae of Europe*) till Psaphidinae, tidigare betraktad som en utomeuropeisk underfamilj. Dessutom presenteras inledningsvis ett förslag till fylogeni över de "trifina" nattflyna och en del motiv ges för de ändringar som förslaget innebär även om förslaget inte bygger på en total genomgång av gruppen. Förslaget baseras nästan uteslutande på den nearktiska faunan men ger ändå åtskilliga intressanta uppslag för vår egen europeiska fauna. Bob Poole's förslag avspeglar i stort forskningsfronten på området och är i det perspektivet ett viktigt bidrag. Alldeles säkert lär det dröja länge innan alla frågetecken kring nattflynas högre systematik är utredd fullt ut, familjens enorma omfång är givetvis en av de allra viktigaste orsakerna till detta.

Sammanfattningsvis kan konstateras att detta är ett högst betydelsefullt verk om hela den nearktiska Heterocera-faunan som nu sedan ett antal år sakta men säkert ges ut. Det förefaller under relativt lång tid varit lättare att sammanställa tillgänglig kunskap om den nordamerikanska faunan än om den palearktiska, vilket naturligtvis har såväl politiska som faunageografiska orsaker. Genom bröderna Ronkay's arbeten om de västpalearktiska kapuschongflyna kanske ett motsvarande verk om de östpalearktiska ändå inte är alltför avlägset.

Man kan göra en och annan roande reflektion över utgivningstakten av *The Moths of America North of Mexico*. Med den takt som hittills gällt kommer en lepidopterolog som just börjat skolan att kunna glädja sig åt många nya volymer även när han för länge sedan lagt håven på hyllan och istället mest ägnar sig åt att minnas gamla eskapader i fält. Man kan naturligtvis ha olika åsikter om detta men helt klart är ju att goda karameller smakar bättre ju längre de räcker...

Nils Hydén